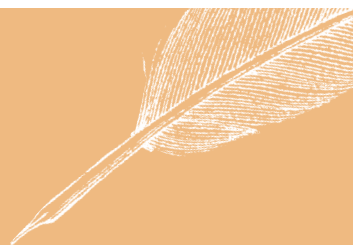

Matura 2009 historia

Sprawdź, czy zdasz!

poziom rozszerzony

Maturzysto! Dziś drukujemy ostatni z serii próbnych testów maturalnych – historię na poziomie rozszerzonym. Masz jeszcze czas, żeby się do niej przygotować. Życzymy powodzenia!

HISTORIA

Czas pracy: **180 minut**

Część I

Test sprawdzający wiadomości i umiejętności ustalone w standardach wymagań egzaminacyjnych z historii (0-20)

Zadanie 1. (0-1)

Przyporządkuj stroje przedstawionych postaci kręgom cywilizacyjnym, do których te stroje przynależą. Wpisz w miejsce wykropkowane właściwą liczbę.

A.

B.

C.

D.

1. Cywilizacja japońska
2. Cywilizacja starożytnej Grecji
3. Cywilizacja średniowiecznej Europy
4. Cywilizacja starożytnego Egiptu
5. Cywilizacja Europy renesansu

Zadanie 2. (0-1)

Rozstrzygnij, czy podane zdania są prawdziwe, czy fałszywe. W tabeli w kolejnych rubrykach (A, B, C) napisz słowo **prawda** lub **fałsz**.

A. Starożytne pismo egipskie Rzymianie nazwali hieroglifami, czyli „świętymi znakami”	
B. Fenicjanie, zamieszkujący tereny dzisiejszego Libanu, byli ludem pochodzenia indoeuropejskiego	
C. Stolica Królestwa Izraela, Jerycho, została rozbudowana przez króla Salomona	

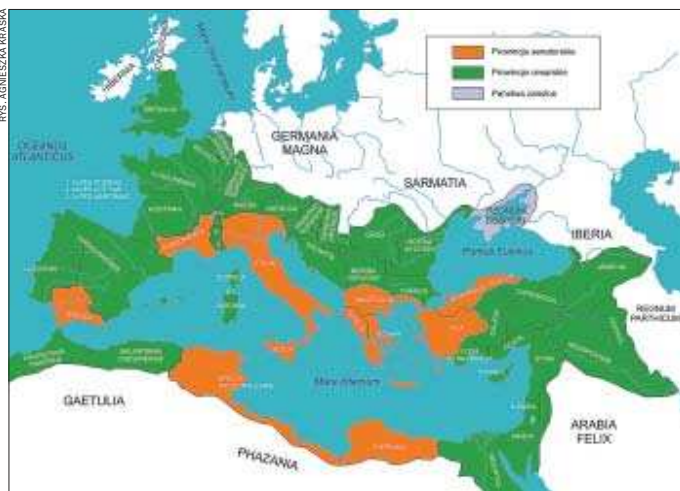
Zadanie 3. (0-1)

Porównaj mapy obok. Sformułuj wniosek dotyczący związku pomiędzy rozmieszczeniem legionów rzymskich a położeniem prowincji, których namiestników wyznaczał senat.

Kolejne liczby oznaczają numery legionów.

Wniosek:

Cesarstwo rzymskie w 117 r. n.e. – prowincje senatorskie i cesarskie

Rozmieszczenie legionów rzymskich w r. 80 n.e.

Zadanie 4. (0-2)

Przeczytaj tekst brytyjskiego historyka. Odpowiedz na pytania A i B.

Steven Runciman, *Dzieje wypraw krzyżowych*, t. 1, Warszawa 1987, s. 11
Bez względu na to, czy uważamy krucjaty za największą i najbardziej romantyczną przygodę chrześcijaństwa, czy za ostatni z barbarzyńskich najazdów, nie ulega kwestii, że stanowiły one jedno z centralnych wydarzeń historii średniowiecznej. Do czasu pierwszej wyprawy krzyżowej ogniskiem naszej cywilizacji było Cesarstwo Bizantyjskie oraz kraje kalifatu arabskiego. Zanim ruch ten dobiegł swego kresu, przywództwo cywilizacyjne przejęła Europa Zachodnia. Ten fakt stał się początkiem historii nowożytnej. [...] Przedstawiając historię wypraw krzyżowych z punktu widzenia wyłącznie Franków bądź wyłącznie Arabów, a nawet ich głównych ofiar, chrześcijan wschodnich, nie zdołalibyśmy zrozumieć rzeczywistego znaczenia krucjat.

►►► Dokończenie ze s. 1

A. Sformułuj tezę, którą stawia autor. Posługując się wiedzą pozaźródłową podaj, jeden argument na jej poparcie.

B. Wyjaśnij, posługując się wiedzą pozaźródłową, dlaczego autor nazywa chrześcijan wschodnich głównymi ofiarami wypraw krzyżowych.

Zadanie 5. (0-1)

Na podstawie tablicy genealogicznej (na dole strony) i wiedzy pozaźródłowej uzupełnij tekst.

Księciem śląskim i jednocześnie księciem seniorem całej Polski był wyłącznie (wpisz imię i przydomek władcy). Piąte pokolenie Piastów śląskich liczyło (wpisz liczbę) książąt dzielnicowych. Wszyscy książęta śląscy, którzy usiłowali zjednoczyć Polskę w XIII wieku, nosili imię (wpisz imię).

Zadanie 6. (0-1)

Zaproponuj tytuł dla poniższej mapy. Pamiętaj, że tytuł musi zawierać określenie treści, czasu i przestrzeni.

Tytuł:

Zadanie 7. (0-1)

Poniższym mapom przyporządkuj nazwy przedstawionych na nich wypraw, wpisując pod ilustracjami właściwe cyfry.

A.

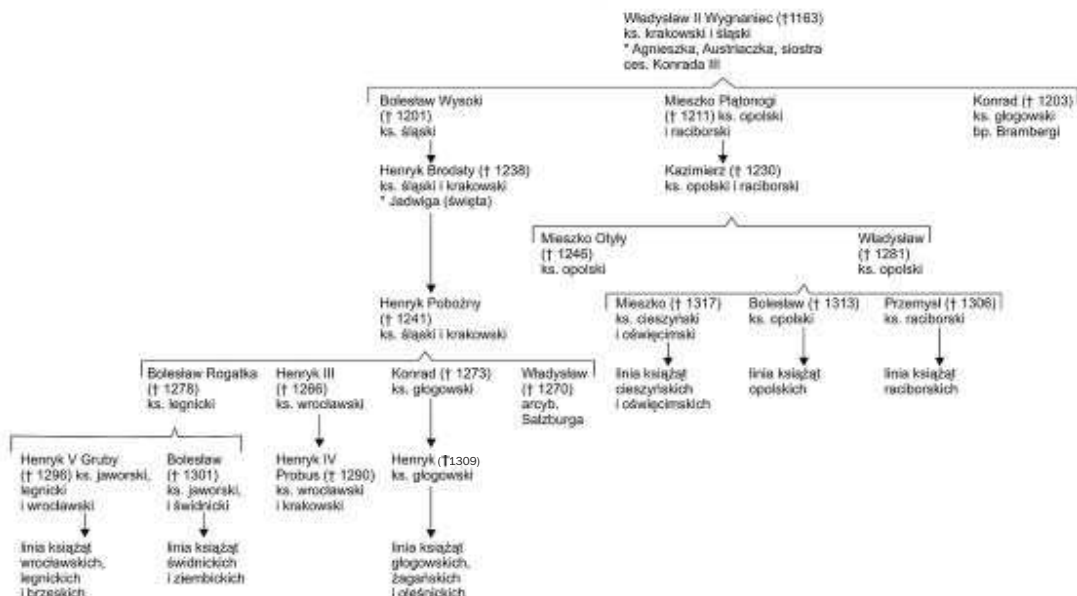
B.

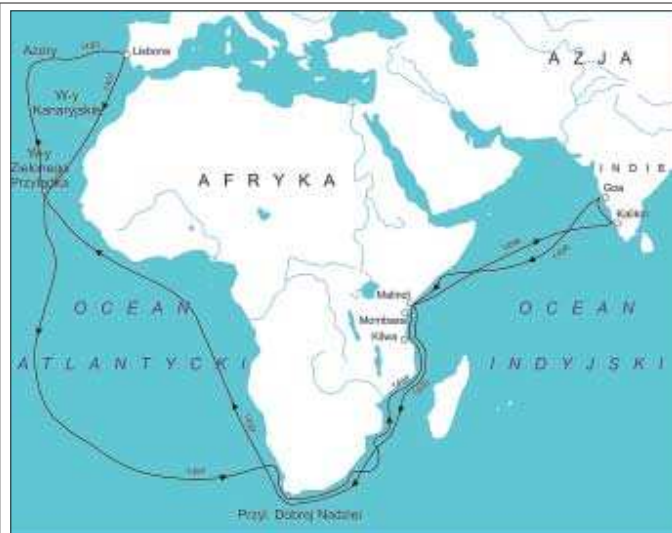
C.

Tablica genealogiczna do zadania 5.

PIASTOWIE ŚLĄSCY

www.wyborcza.pl wychodzi 24 godziny na dobę

D.

NA PODSTAWIE ŹRÓDŁA: T. ŚLABCZYŃSKI, ENCYKLOPEDIA ODKRYĆ I ODKRYWCÓW, WYDAWNICTWO GŁOBYGRAF, WARSZAWA 2004, s. 19, 33, 50, 62.

1. Wyprawa Vasco da Gamy
2. Wyprawa Francisca Drake'a
3. Wyprawa Vitusa Beringa
4. Wyprawa Ferdynanda Magellana
5. Wyprawa Giovanniego da Piano del Carpini i Benedykta Polaka

Zadanie 8. (0-1)

Zapoznaj się z poniższą mapą i odpowiedz na pytania A i B.

A. Określ wiek, w którym nastąpił przedstawiony na mapie podział ziem nadbałtyckich.

B. Nazwij terytorium, które uległo przedstawionym na mapie podziałom.

Zadanie 9. (0-1)

Wpisz do tabeli nazwy miejscowości, w których podpisano rozejmy lub pokoje kończące wymienione konflikty.

Konflikt	Miejsce podpisania pokoju/rozejmu
Wojna Ligi Świętej z Turcją 1683-1699	
II Wojna Północna	
Polsko-rosyjska wojna o Ukrainę 1654-1667	

Zadanie 10. (0-2)

Przeczytaj poniższy tekst i odpowiedz na pytania A i B.

Wszystko to pociągnęło za sobą bardzo poważne konsekwencje dla kultury. Oddzielenie państwa od Kościoła (co automatycznie oznaczało osłabienie jego pozycji społecznej) wywarło niemały wpływ na ikonografię wszelkich dziedzin sztuk plastycznych. Wcześniej najmniejsze nawet zmiany w podstawowych tematach malarskich - takich jak choćby Zwiastowanie czy Ukrzyżowanie - były świadectwem głębokich przemian kulturowych. U kresu XVIII wieku ikonografie chrześcijańska zepchnięto do głębokiej defensywy. [...] Świeckie państwo suwerennego ludu-narodu proponuje ikonografię niechrześcijańską. Opowieści z Pisma Świętego i żywotów

świętych ustępują miejsca tematom w założeniu popularyzującym wzory cnót republikańsko-obywatelskich. Ich źródło mogło być tylko jedno - dzieje republik antycznych, bo świat późniejszy właściwie nie znalazł demokratycznych form władzy. A jeśli republiki antyczne, to i Sokrates, który umierał za wolność słowa, a w Rzymie nie Cezar, tylko Brutus. Jakoś paradoksalnie, ale malarstwo historyczne pierwszego państwa narodowego w imię walki z monarchią i Kościołem odrzuciło własną historię na rzecz ikonografii grecko-rzymskiej [...].

Źródło: K. CHMIELEWSKI, J. KRAWCZYK, WIEDZA O KULTURZE, cz. 2, WYDAWNICTWO SZKOLNE PWN, WARSZAWA 2003, s. 14-15

A. Nazwij państwo, którego przemiany kulturowe opisuje powyższy tekst.

B. Uzasadnij swój wybór z pytania A, podając przynajmniej 2 argumenty odnoszące się do tekstu źródłowego.

Zadanie 11. (0-2)

Przeczytaj poniższy tekst i odpowiedz na pytania A i B.

Niegdyś związany z Mazzinim, później przejściowo z Cavourem, był już za życia legendą Włoch i herosem nad herosami. Lekceważony przez Karola Marksa (który nie mówił o nim inaczej jak „pajac”), nie grzeszył może inteligencją, ale nie odmawiano mu intuicji ani gorącego serca. Ideowo zadłużony u Mazziniego, na kierownika akcji zbrojnej na południu nadawał się znakomicie. „Wyprawa tysiąca” ochotników na Sycylię w maju 1860 okazała się wielkim sukcesem [...]. W Teano [...] stanął oko w oko z królem Sardynii, Wiktoorem Emanuelem II. Starcia jednak nie zaryzykował. Po długiej jak wieki chwili wznosił okrzyk na cześć Piemontczyka i dopiero po tym symbolicznym pojednaniu Włochy były zjednoczone.

Źródło: W. ŁAZUGA, ZROZUMIEĆ DZIEJE - WIEK XIX, WYDAWNICTWO POZNAŃSKIE POZNAŃ 1999, s. 137-138

A. Podaj nazwisko postaci będącej głównym bohaterem powyższego tekstu.

B. Wyjaśnij, kim była postać, której nazwisko wytłuszczono w tekście.

Zadanie 12. (0-2)

Obejrzyj poniższy plakat i odpowiedz na pytanie.

Plakat niemieckiej organizacji nacjonalistycznej Deutscher Ostmarken-Verein z 1890 roku z cytatem z wypowiedzi O. von Bismarcka: „Nie powinno się utracić ani piędzi niemieckiej ziemi, tak samo nie wolno się wyzbyć żadnej niemieckiej własności - oto nasza polityka”

Do tradycji jakiej organizacji odwołuje się w swej propagandzie powyższy plakat? Uzasadnij swój wybór dwoma elementami przedstawionej ilustracji.

Źródło: E.C. KRÖL, POLSKA I POLACY W PROPAGANDZIE NARODOWEGO SOCJALIZMU W NIEMCZACH 1919-1945, WARSZAWA 2006, s. 661

Zadanie 13. (0-2)

Na podstawie poniższej tabeli i wiedzy pozazródłowej odpowiedz na pytania A i B.

Ewolucja populacji Palestyńczyków i Żydów w Izraelu

Rok	Liczba mieszkańców (w tys.)	Liczba Palestyńczyków (w tys.)	Liczba Żydów (w tys.)
1922	752,0	668,3	83,8
1931	1033,0	858,7	174,6
1945	1834,9	1255,7	579,2
1948	872,7	156,0	716,7
1961	2179,5	247,2	1932,3
1972	3147,8	461,0	2686,1
1983	4037,1	686,6	3349,8
1995	5612,3	1004,4	4522,3
2002	6631,1	1263,9	5094,2

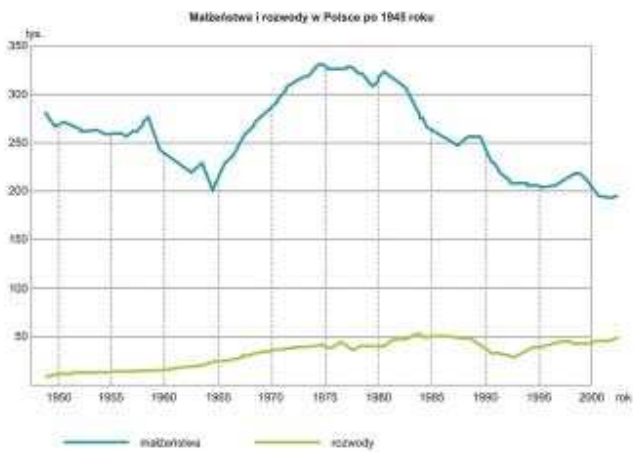
Źródło: R. ANTOSIK, E. PUŚTUŁKA, C. TUJIN, HISTORIA. VADEMECUM MATURALNE 2008, WYD. OPERON, GDYNIA 2006, s. 216

A. Określ przedział czasowy, w którym Żydzi osiągnęli przewagę liczebną wśród ludności zamieszkującej obszar Izraela.

B. Wyjaśnij, dlaczego właśnie w tym okresie Żydzi osiągnęli tę przewagę.

Zadanie 14. (0-2)

Na podstawie poniższych wykresów i wiedzy pozaźródłowej odpowiedz na pytania A i B.

Źródło: R. ANTOSIK, E. PUSTUŁKA, C. TULIN, HISTORIA. VADEMECUM MATURALNE 2008, WYD. OPERON, GDYNIA 2006, s. 203

A. Określ dekadę w historii powojennej Polski, w której dokonał się największy wzrost liczby zawieranych małżeństw.

B. Podaj dwie przyczyny, które spowodowały ten wzrost:

Przyczyna demograficzna:

Przyczyna ekonomiczna:

TEMAT: Wielkie migracje w historii ludzkości

Część II

Zadania związane z analizą źródeł wiedzy historycznej (0-10)

Zapoznaj się z materiałami źródłowymi (źródła A-J). Następnie wykonaj zadania 15-23.

Źródło A
Herodot o założeniu Kyreny (Cyreny)

[...] przez siedem lat nie padał deszcz na Terze; w ciągu nich uschły wszystkie drzewa na wyspie prócz jednego. [...] Terejczycy, nie znając przyczyny swych cierpień, posłali do Delf w sprawie obecnych swych nieszczęść. A Pytania dała im odpowiedź: „Jeżeli z Battosem założą Kyrenę w Libii, będzie im się wieść lepiej”. Następnie wyprawili Terejczycy Battosa z dwoma pięćdziesięciowieślowcami. Ci popłynęli do Libii.

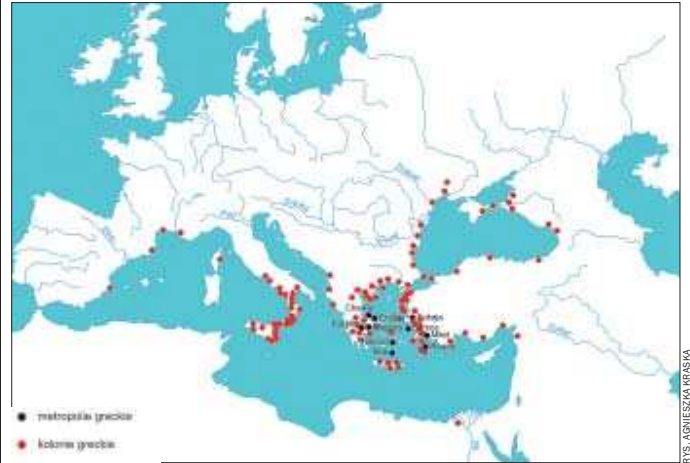
Źródło B
Historia starożytnej Grecji

Istniało wiele powodów, które skłaniały polis do podjęcia akcji *kolonizacyjnej*. Klęska głodu spowodowana suszą lub nieurodzajem mogła skłonić część ludności do opuszczenia miasta z własnej woli lub też pod przymusem. Również niepokoje wewnętrzne – częste w greckich polis – były powodem podejmowania akcji kolonizacyjnej. Walka pomiędzy stronnictwami politycznymi mogła zakończyć się wysłaniem kolonistów. W takim przypadku byli nimi najczęściej członkowie przegranej stronnictwa, których zmuszono do opuszczenia domu, lub też ludzie, których w wyniku postanowienia całej wspólnoty obywatelskiej wyznaczono do jej opuszczenia, a polis jako całość ponosiło koszty zorganizowania wyprawy. Niewystarczająca ilość ziemi uprawnej była kolejnym powodem zakładania kolonii. Na nowych ziemiach Grecy znajdowali żyzniejsze ziemie, ze zbliżonym do greckiego klimatem, mogli więc budować nowe miasta dokładnie w ten sam sposób jak w swojej ojczyźnie. Brak ziemi łączył się z czynnikami demograficznymi, które także miały wpływ na intensywność greckiej kolonizacji. W wielu opracowaniach [...] wskazuje się na presję demograficzną jako na jeden z głównych jej powodów. Wykopaliska na cmentarzach ateni-

skich wskazują na to, że w ciągu VIII w. nastąpił ośmiokrotny, w stosunku do wieku IX, wzrost liczby pochówków, który archeolodzy łączą z przystaniem liczby ludności w tym okresie. Do powodów kolonizacji należała także potrzeba wzbogacenia się, osiągnięcia awansu społecznego oraz rozwój handlu dalekosiężnego. W odróżnieniu od nowożytnych kolonii greckie nie były zakładane dla zdobycia nowych rynków zbytu dla rodzimej wytwórczości, a głównie w celu zdobycia potrzebnych surowców i lokalnych produktów.

CYTOWANA ZA: WIKIPEDIA

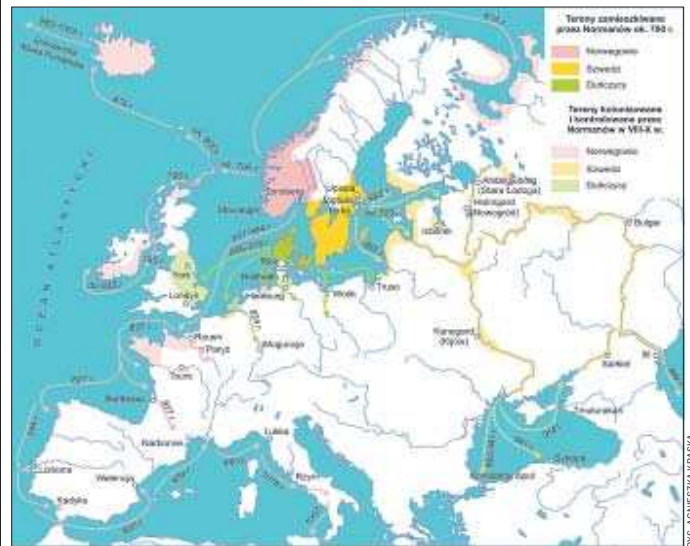
Źródło C
Metropolie greckie i ich kolonie w końcu VI w. p.n.e.

Źródło D
Saga o Eryku Rudym

Zył wtedy człowiek imieniem Thorvald [...] Syn Thorvalda zwał się Eryk Rudy. Obaj - ojciec i syn - opuścili Joeder [w Norwegii] z powodu zabójstw, których dokonali, i udali się na Islandię. Osiedlili się w Hornstrandir [...] gdzie Thorvald zmarł. [...] W tym czasie thralle (niewolnicy) Eryka spowodowali obsunięcie się ziemi, które zniszczyło gospodarstwo Valthjofa w Valthjofstadir; toteż krewny Valthjofa - Eyjolf Saur - zabił thralla [...] Za tę obrazę Eryk zabił Eyjofla. [...] Gerstein i Odd z Jorvi, którzy obaj byli krewnymi Eyjofla, podjęli tę sprawę i wyrzucili Eryka z Haukadala. Ten zaś objął ziemię w Brokey [...] i wtedy też pożyczyl Thorgestowi swoje słupy tronowe. Gdy Eryk postawił swój dom, w Eirisstadir zażądał zwrotu swoich słupów, lecz ich nie otrzymał. Udal się więc Eryk [...] by odebrać słupki, lecz Thorgest wszczął pościg i starli się niedaleko domu w Drangar. Dwaj synowie Thorgesta polegli tam, a z nimi i inni niewolowie. [...] Eryk i jego ludzie zostali wyjęci spod prawa na Thingu [...]. Przygotował on swój statek w Eiriksvag i [...] zeglował na otwarte morze [...], aż dostrzegł lodowiec [...]. Następnego lata powrócił na Islandię [...]. Tęgo samego lata Eryk wyruszył, aby zasiedlić ziemię, którą odkrył, nazywając ją Grenlandią.

Źródło E
Wyprawy i tereny osiedlania się wikingów

Źródło F

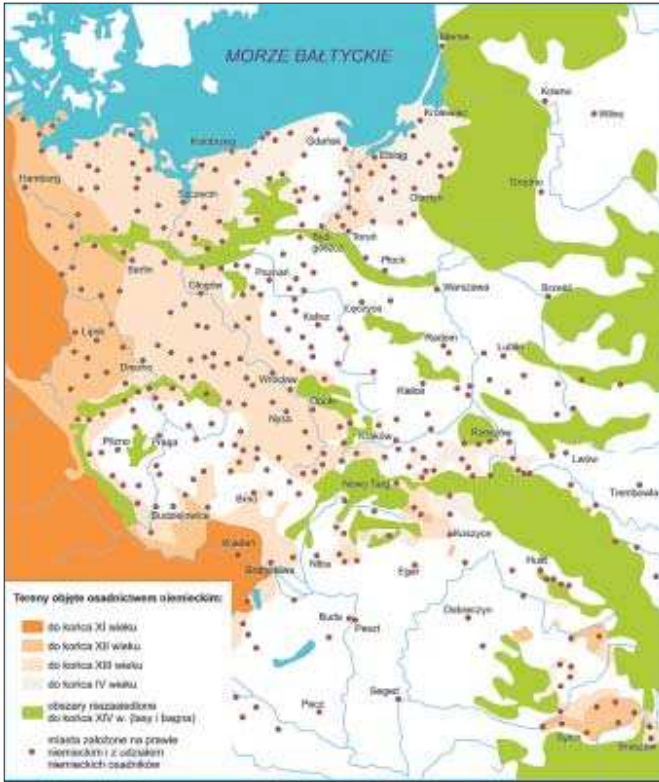
[...] Zamierzając przeto założyć miasto w Krakowie i zgromadzić tu ludzi z różnych stron świata, wpajamy mocno w uszy każdemu z osobna, tak współczesnym, jak i przysłym, że my Bolesław z bożej łaski książę Krakowa i Sandomierza, [...] miasto to zakładamy na tym samym prawie, na jakim założone zostało miasto Wrocław, tak aby nie to co tam się dzieje, lecz co według prawa i wzoru miasta Magdeburga dzieć się powinno, było zmienione, aby jeśli kiedyś byłaby co do tego jakaś wątpliwość, do pisanego prawa wątpiący się odwoływali. Po pierwsze więc pragniemy, aby to stanowczo przestrzegane było, i obiecujemy w sposób nienaruszony przestrzegać wójtom naszym Gedkowi zwanemu Stilvoyt, Jakubowi, niegdys sędziemu w Nysie, i Dytmarowi zwanemu Wolk, którzy przed nami osobiście stanęli, że żaden z mieszczan, mieszkający w tym mieście, nie będzie nam uiszczać jakiegokolwiek czynszu, ani nie powinien składać nam lub dokonywać jakiegokolwiek opłaty w ciągu sześciu lat od osób lub miejsc swoich lub należących do tego miasta [...]. Gdy zaś upływie wspomnianych sześć lat, z każdej działki powinni nam płacić pół luta srebra wagi niemieckiej zwyczajowej, jaka będzie obowiązywać w momencie placenia. [...] Obiecujemy także tym wójtom i wszystkim mieszczanom, że nie ustanowimy nad nimi żadnego wójta, ani specjalnego, ani generalnego, lecz gdyby wyniknęła jakaś sprawa, która wymagałaby rozstrzygnięcia wyższego sądu, wówczas albo osobiście będziemy w niej uczestniczyć, albo wyślemy kogoś z naszej strony tylko dla zakończenia tej jed-

nej sprawy. [...] Ponieważ według prawa pozujący powinien stawać przed sądem właściwym dla pozwanego, zarządzamy i chcemy, aby jeśli zdarzy się jakiemuś mieszczaninowi tegoż miasta oskarżyć Polaka diecezji krakowskiej, będzie dochodził swego prawa przed sędzią polskim i przeciwnie, jeśli Polak pociągnie mieszczanina do rozprawy, wójtowie ogłoszą w tej sprawie wyrok, i rozstrzygną spór. [...]

Działo się roku Wcielenia Pańskiego 1257 w nony czerwca [5 VI] na wiecu [...].

Źródło G

Sredniowieczne osadnictwo niemieckie w Europie Środkowej

PH. MICHAŁA KRASIA

Źródło H

Mayflower

Większość przyszłych kolonistów płynących na „Mayflower” stanowili purytanie, przedstawiciele założonej w 1607 roku, radykalnej kongregacji separatystów, żądających bezwzględnej samodzielności dla każdej gminy religijnej. [...] W 1607 założyli [...] kongregację, która nie akceptowała władzy Kościoła anglikańskiego. [...] Ostatecznie 102 pielgrzymów i 30 osób załogi wypłynęło z portu w Plymouth 16 września 1620 roku, a do brzegu Ameryki przybyli 21 listopada 1620 r. [...] Data przybycia przez „Mayflower” do brzegu Ameryki została uznana za początek angielskiej kolonizacji w Nowej Anglii. Bardzo często, także w poważnych publikacjach, podaje się ją błędnie jako datę początku angielskiej kolonizacji Ameryki w ogóle. Jest to błędem, gdyż niedane próby kolonizacji podejmowano już wcześniej, zaś już w 1607 w Wirginii założono osadę Jamestown, która w chwili przybycia Pielgrzymów liczyła ok. tysiąca mieszkańców. Jamestown z założenia było osadą handlową, Pielgrzymi zaś zakładali swą kolonię przede wszystkim z potrzeb religijnych.

CYTOWANE ZA: WIKIPEDIA

Źródło I

Europejska kolonizacja Ameryki Północnej

Francuzi interesowali się głównie handlem skórami, kupując je od miejscowych Indian (głównie Huronów i z plemienia Ottawa), z którymi zawierali przymierza. Francuzi, odwrotnie niż Brytyjczycy, koncentrowali się na handlu, nie mieli zamiaru się tam osiedlać na stałe. Drugim obszarem ich działalności było ewangelizacja Indian i rozprzestrzenianie katolicyzmu poprzez liczne misje jezuickie. [...]

Polityka kolonialna Hiszpanii na terenie Ameryki Północnej [...] to po prostu ekonomiczna eksploatacja podbitych terenów, a wszelkie inwestycje, jakich tam dokonywano, wiązały się głównie ze sprawniejszą administracją, bardziej efektywnym wydobywaniem surowców i infrastrukturą transportową. Zwalczano też obecność innych krajów [europejskich] na tym terenie. [...]

Rosjanie przybywali do Nowego Świata z tych samych powodów, dla których osiedlali się na Syberii, czyli po skóry (w tym przypadku były to skóry wydr). Wkrótce po przybyciu kupców pojawili się misjonarze w celu nawracania miejscowych pogan. Rosja zakładała swoje bazy [oprócz Alaski] także na Hawajach, w Kalifornii, aby w ten sposób ułatwić handel skórami.

[Holenderska] Kompania Zachodnioindyjska, aby zachęcić nowych osadników do osiedlenia się w Nowej Holandii, opracowała w 1628 r. specjalny plan. Polegał on na tym, że osoba zwana patronem otrzymywała od Kompanii określony obszar i zobowiązywała się go zasiedlić osadnikami na własny koszt, nad którymi otrzymywała władzę zwierzchnią, ponadto patron otrzymywał także prawo do handlu z Nową Anglią i Wirginia, na pozostałych terenach monopol zachowywała Kompania. Dzięki temu planowi liczba osadników znacząco się zwiększyła. [...]

CYTOWANE ZA: WIKIPEDIA

Źródło J

1.

Zaczęto też rozszerzać kolonię Kraj Przylądkowy w Afryce, skąd wycofali się w 1837 r. na północny wschód, tworząc tu republikę Natal, osadnicy holenderscy, Burowie, niezadowoleni ze zniesienia niewolnictwa przez Wielką Brytanię i pragnący utrzymać swój niezmienny sposób gospodarowania na roli. Ucisk miejscowej ludności murzyńskiej przez Burów dał jednak Anglikom pretekst do wmixszania się w sprawę wewnętrzną Natalu. W 1843 gubernator Kraju Przylądkowego Harry Smith anektował Natal, ale większość Burów wyniosła się na zachód, tworząc kosztem Murzynów nową republikę Oranie, na którą z kolei znowu napadł Smith w 1848 r. i wcielił ją do posiadłości brytyjskich. Burowie wycofali się na północ i zorganizowali republikę Transwaal.

CYTOWANE ZA: ŻYWCZYŃSKI M., HISTORIA Powszechna 1789-1870, WYDAWNICTWO Naukowe PWN, W-A 2002, s. 303-304

Źródło J

2. Wielki Trek

W roku 1833 parlament brytyjski pozbawił Burów praw obywatelskich i poprzez szereg przepisów starał się im uniemożliwić jakąkolwiek działalność polityczną. Utworzyła się więc grupa afrykanerskich uchodźców zainteresowanych opuszczeniem terenu zajętego przez okupantów. Do 1835 r. wyemigrowało około 14 000 Burów, kolonizując głównie tereny nad rzeką Oranje. Pomiędzy 1836 a 1840 r. koloniści skierowali się bardziej na północny zachód. W następstwie wielkiego trek powstały republiki burskie. Największymi z nich były: Transwal, Orania i Natal. ◉

CYTOWANE ZA: WIKIPEDIA

ARKUSZ ODPOWIEDZI

Na podstawie źródła A i wiedzy pozaźródłowej

Zadanie 15. (0-1)

A. Wyjaśnij, dlaczego mieszkańcy Tery zdecydowali się wysłać kolonistów.

.....

.....

B. Nazwij obszar określanej przez starożytnych Greków terminem wyluszczonej w tekście.

.....

.....

Na podstawie źródła B

Zadanie 16. (0-1)

Podaj przynajmniej pięć przyczyn, które skłaniały Greków do migracji.

.....

.....

.....

.....

Na podstawie źródła C i wiedzy pozaźródłowej

Zadanie 17. (0-1)

A. Używając nazewnictwa historycznego właściwego dla epoki starożytności, określ przynajmniej trzy obszary intensywnego osiedlenia się Greków w basenie Morza Śródziemnego.

.....

.....

.....

B. Podaj termin, jakim historycy określają ruch osadniczy Greków w basenie Morza Śródziemnego w VIII-VI w. p.n.e.

.....

Na podstawie źródeł B i D oraz wiedzy pozaźródłowej

Zadanie 18. (0-1)

A. Wyjaśnij, dlaczego Eryk Rudy zdecydował się na poszukiwanie nowego miejsca osiedlenia.

.....

.....

.....

B. Podaj przynajmniej dwie wspólne przyczyny migracji starożytnych Greków i średniowiecznych Skandynawów.

.....

.....

Na podstawie źródła E

Zadanie 19. (0-1)

Używając nazewnictwa historycznego właściwego dla wczesnego średniowiecza, określ po jednym obszarze osadnictwa dla każdej z nacji Skandynawów.

A. Obszar osiedlenia się Norwegów -

B. Obszar osiedlenia się Duńczyków -

C. Obszar osiedlenia się Szwedów -

Na podstawie źródła F

Zadanie 20. (0-1)

A. Nazwij powyższy akt prawny.

.....

B. Określ, z jakiego kraju mogli pochodzić osadnicy, którzy stali się odbiorcami tego przywileju. Uzasadnij swój wybór za pomocą przynajmniej jednego elementu tekstu.

.....

.....

.....

ARKUSZ ODPOWIEDZI – CD.

Na podstawie źródła G i wiedzy pozaźródłowej

Zadanie 21. (0-1)

A. Podaj nazwy trzech państw Europy Środkowej, które stały się w średniowieczu celem migracji ludności niemieckiej.

.....

B. Podaj nazwę historycznej dzielnicy Polski, która najwcześniej i najsilniej została zasiedlona przez napływową ludność niemiecką.

.....

C. Podaj termin, jakim historycy określają proces przedstawiony na mapie.

.....

Na podstawie źródeł H i I oraz wiedzy pozaźródłowej

Zadanie 22. (0-2)

A. Wyjaśnij przyczynę przybycia do Ameryki osadników na statku „Mayflower”.

.....

B. Wykaż różnicę między przyczynami kolonizacji Ameryki Północnej przez Anglików i przez inne nacje europejskie.

.....

.....

C. Sformułuj wniosek dotyczący wpływu różnych przyczyn migracji Europejczyków do Ameryki Północnej na stosunek tych kolonistów do miejscowej ludności (Indian).

.....

.....

Na podstawie źródeł J1 i J2

Zadanie 23. (0-1)

Wskaż różnicę w przyczynach migracji Burów wynikającą z obu źródeł.

.....

.....

Część III. Zadanie rozszerzonej odpowiedzi (0-20)**Zadanie 24.** (0-20)

Zadanie zawiera dwa tematy. Wybierz jeden z nich do opracowania.

Temat I

Przyczyny, przebieg i skutki Wielkiej Wędrówki Ludów w Europie.

.....

.....

.....

Temat II

Przyczyny i główne kierunki migracji ludności polskiej w XIX-XX wieku.

.....

.....

.....

AUTOR: PATRYK TUCHOŁKA

Śniadanie z „Gazetą Wyborczą” i McDonald’s®

Kup śniadanie w McDonald’s®.Dostaniesz aktualne wydanie
„Gazety Wyborczej” w prezencie!*

Sprawdź na:

www.wyborcza.pl/sniadania

MODEL ODPOWIEDZI

CZĘŚĆ I

•• Zadanie 1.

A. 5 B. 4
C. 1 D. 3

•• Zadanie 2.

Falsz: A, B, C

•• Zadanie 3.

Wniosek: Senat wyznaczał namiestników tyko tych prowincji, w których nie stacjonowały legiony rzymskie.

•• Zadanie 4.

A. Wniosek: Wskutek krucjat centrum cywilizacji śródziemnomorskiej przesunęło się z Bizancjum i państw islamskich do Europy Zachodniej.

Argument (jeden z poniższych): Handel na Morzu Śródziemnym z rąk muzułmanów i Greków przejęli kupcy włoscy. Epoka krucjat przyniosła rekonkwistę Półwyspu Iberyjskiego z rąk muzułmanów i przejęcie tam z ich rąk dziedzictwa kultury antycznej.

B. Wyjaśnienie: Ponieważ IV krucjata zniszczyła na pewien czas Cesarstwo Bizantyjskie, osłabiając je przed nadchodzącym zagrożeniem tureckim ze wschodu. Ponadto w Ziemi Świętej, po wyparciu stamtąd krzyżowców, rodzimi chrześcijanie prawosławni stali się ofiarą narosłej wskutek krucjat nietolerancji ze strony zwyciężskich muzułmanów.

•• Zadanie 5.

Należy wstawić kolejno:

- Władysław II Wygnaniec
- sześciu
- Henryk

•• Zadanie 6.

Tytuł: Wielka Schizma Zachodnia w Europie w XV wieku.

•• Zadanie 7.

A. 3 B. 5
C. 2 D. 1

•• Zadanie 8.

A. XVI wiek
B. Inflanty

•• Zadanie 9.

Należy wpisać kolejno:

- Karłowice
- Oliwa
- Andruszów

•• Zadanie 10.

A. Francja

B. Tekst opisuje przemianę społeczną dokonaną w końcu XVIII wieku polegającą na wprowadzeniu republiki, walce z monarchią i Kościołem katolickim. Wydarzenia takie miały miejsce podczas Wielkiej Rewolucji Francuskiej.

•• Zadanie 11.

A. Garibaldi

B. C. Cavour był premierem rządu Królestwa Sardynii, propagatorem idei zjednoczenia państw włoskich

•• Zadanie 12.

Plakat odwołuje się do tradycji zakonu krzyżackiego. Świadczą o tym: przedstawiony na plakacie rycerz zakonu (czarny krzyż na białym płaszczu i tarczy) oraz, w tle, zamek w Malborku, stolicy państwa zakonnego.

•• Zadanie 13.

A. 1945-1948

B. Wskutek masowej migracji Żydów ocalałych w Europie z Holocaustu i II wojny światowej

•• Zadanie 14.

A. 1964-1974 (można ewentualnie uznać też 1965-1975)

B. Przyczyna demograficzna: wkroczenie w dorosłe życie pokolenia wyżu demograficznego urodzonego po zakończeniu II wojny światowej. Przyczyna ekonomiczna: wzrost poziomu życia w Polsce wskutek tzw. małej stabilizacji i zwłaszcza wskutek reform gospodarczych w pierwszej połowie rządów E. Gierka.

CZĘŚĆ II

•• Zadanie 15.

A. Z powodu suszy i nieurodzaju, ponadto zalecia im to wyrocznia w Delfach.

B. Afryka

Uwaga! W zadaniu A należy podać obie przyczyny (nieurodzaj i polecenie wyroczni).

•• Zadanie 16.

- Możliwe odpowiedzi:
- Głód wskutek nieurodzaju
- Walki wewnętrzne w polis
- Niedobór ziemi uprawnej
- Przeludnienie Grecji
- Poszukiwanie nowych źródeł surowców
- Chęć wzbogacenia się

Uwaga! Aby uzyskać 1 pkt, należy podać 5 spośród możliwych odpowiedzi.

•• Zadanie 17.

A. Np.: południowa Italia, Sycylia, zachodnie wybrzeże Azji Mniejszej, wybrzeża Morza Czarnego, południowe wybrzeża Galii.

B. Wielka Kolonizacja Grecka

•• Zadanie 18.

A. Z powodu swoich przestępstw (zabójstw) został wygnany z Islandii

B. Należy podać dwie z poniższych przyczyn:

- Walki wewnętrzne (w Skandynawii pomiędzy władcami aspirującymi do tytułu królewskiego)
- Niedobór ziemi uprawnej
- Przeludnienie
- Chęć wzbogacenia się

•• Zadanie 19.

A. Obszar osiedlenia się Norwegów - Szkocja, Irlandia, Islandia, Normandia, Bretania

B. Obszar osiedlenia się Duńczyków - Anglia, północne wybrzeża Niemiec

C. Obszar osiedlenia się Szwedów - Ruś, wschodnie wybrzeża Morza Bałtyckiego

•• Zadanie 20.

A. akt lokacji/lokacyjny miasta (Krakowa)

B. Z Niemiec. Świadczą o tym: zacerpnięcie wzorca prawa dla miasta w Magdeburgu, imiona 2 spośród 3 dziedzicznych wójtów miasta, wyznaczenie czynszu w niemieckiej jednostce wagi, rozróżnienie praw ludności miasta od praw Polaków.

•• Zadanie 21.

A. Polska, Czechy, Węgry

B. Śląsk

C. Kolonizacja niemiecka i/lub na prawie niemieckim

•• Zadanie 22.

A. Poszukiwanie ziemi dla stworzenia własnej, wolnej od prześladowań wspólnoty religijnej

B. Anglicy poszukiwali ziemi dla trwałego osadnictwa, gdy inne nacje - głównie dla handlu z Indianami.

C. Potrzebując ziemi, Anglicy zwalczali zamieszkujących ją Indian. Inne nacje europejskie utrzymywały z Indianami raczej pokojowe stosunki, potrzebując ich jako partnerów handlowych.

•• Zadanie 23.

Źródło J.1 za przyczynę migracji podaje niezadowolenie Burów ze zniesienia niewolnictwa w posiadłościach Wielkiej Brytanii, podczas gdy burka uprawa roli opierała się na niewolnictwie Murzynów, podczas gdy **źródło J.2** za przyczynę migracji uznaje pozbawienie Burów praw obywatelskich w kolonii brytyjskiej przez brytyjski parlament.

CZĘŚĆ III

•• Zadanie 24.

Temat I. Przyczyny, przebieg i skutki wielkiej Wędrówki Ludów w Europie

Kryterium szczegółowe dla poszczególnych poziomów	Punkty
<p>I poziom:</p> <p>Zdający poprawnie umieścił temat w czasie i przestrzeni; podał jedynie kilka elementarnych informacji dotyczących Wędrówek Ludów w IV-VI wieku. Podał kilka nieuporządkowanych przykładów skutków tego procesu (np. rozpad Cesarstwa Zachodnio-Rzymskiego), nie podejmując jednak prób poszukiwań w pozapolitycznych sferach życia. Temat ujął skróto i statycznie.</p>	1-5
<p>II poziom:</p> <p>Zdający poszerzył ujęcie tematu; w porządku chronologicznym przedstawił podstawowe informacje; wykazał się rozumowaniem historycznym- podał niektóre przyczyny i skutki (np. polityczne i demograficzne) wielkich wędrówek ludów germańskich, których wiele prawidłowo nazwał i umieścił w czasie i przestrzeni; dość ogólnie zarysował przebieg tego procesu, skupiając uwagę na państwach powstałych na gruzach Cesarstwa Zachodnio-Rzymskiego.</p>	6-10
<p>III poziom:</p> <p>Zdający dokonał trafnej selekcji faktów, scharakteryzował zjawisko w ujęciu dynamicznym, dostrzegł jego najważniejsze motywacje, różniąc przyczyny i skutki omawianego procesu pod względem politycznym, demograficznym i społecznym. Przedstawił cały wachlarz skutków Wędrówek Ludów- poczynając od zawiązania w Europie załążka pluralizmu politycznego, a kończąc na rozpadzie starożytnego systemu gospodarczego.</p>	11-15
<p>IV poziom:</p> <p>Zdający konsekwentnie prześledził przebieg procesu Wędrówek Ludów, śledząc losy poszczególnych grup germańskich; odniósł się do wszystkich aspektów bezpośrednich i dalekosiężnych skutków tego procesu: rozpadu jednostki politycznej obszaru Europy, przemian demograficznych, społecznych i gospodarczych, uniezależnienia Kościoła od władzy państwowej, powstania Europy „małych ojczyzn” i różnorodności kulturowo-politycznej kontynentu, spjanego jednak więzami dziedzictwa kultury antycznej. Sformułował wnioski i dokonał własnej oceny wszechstronności skutków omawianego procesu dla kształtowania współczesnego oblicza kultury europejskiej.</p>	16-20

Przy przyznawaniu punktów na określonym poziomie w zadaniu rozszerzonej odpowiedzi egzaminator będzie uwzględniał również poprawność językową i stylistyczną oraz estetykę pracy.

Temat II. Przyczyny i główne kierunki migracji ludności polskiej w XIX-XX wieku.

Kryterium szczegółowe dla poszczególnych poziomów	Punkty
<p>I poziom:</p> <p>Zdający dość poprawnie określił zbiór podstawowych zagadnień mieszczących się w temacie (migracje popowstaniowe, z okresu II Wojny Światowej, migracje ekonomiczne w latach 80-tych XX wieku), choć nie definiując pojęcia <i>migracji</i> zaliczył do nich także przymusowe przesiedlenia i repatriacje. Podał kilka podstawowych informacji o przyczynach polskich migracji, wymienił, w sposób nieuporządkowany i ogólny, niektóre jej kierunki (np. Europa Zachodnia, Ameryka)</p>	1-5
<p>II poziom:</p> <p>Zdający poszerzył ujęcie tematu; w porządku chronologicznym przedstawił podstawowe informacje, uwzględniając w faktografii także migracje II połowy XIX wieku i kilkakrotne migracje ludności żydowskiej; wykazał się rozumowaniem historycznym- podał niektóre przyczyny i skutki (np. polityczne, demograficzne, gospodarcze) tych procesów; dość ogólnie usytuował centra docelowe migracji ludności polskiej.</p>	6-10
<p>III poziom:</p> <p>Zdający dokonał trafnej selekcji faktów, scharakteryzował migracje w ujęciu dynamicznym, dostrzegając ich najważniejsze zmienne przyczyny. Wymienił szeroki wachlarz krajów docelowych migracji, prawidłowo przypisując je do poszczególnych fal migracyjnych i wyjaśniając powody, dla których właśnie dane kraje stawały się celem poszczególnych fal migracji ludności z terenów Polski.</p>	11-15
<p>IV poziom:</p> <p>Zdający wszechstronnie scharakteryzował migracje ludności polskiej, zarówno w sferze ich genezy, jak i wyboru krajów docelowych. Sformułował własne uzasadnione wnioski końcowe dotyczące konsekwencji tych procesów zarówno dla ziem polskich, jak i dla krajów, do których ludność polska emigrowała. Objął związki zachodzące pomiędzy przyczynami poszczególnych fal migracyjnych a wyborem ich miejsce docelowych. Oceniał także znaczenie polskiej diaspory dla dziejów ziem polskich w XIX-XX wieku.</p>	16-20

Przy przyznawaniu punktów na określonym poziomie w zadaniu rozszerzonej odpowiedzi egzaminator będzie uwzględniał również poprawność językową i stylistyczną oraz estetykę pracy.

PRÓBNA MATURA Z GAZETĄ I OPERONEM

Maturzysto! Sprawdź, czy zdasz!

Napisz w listopadzie próbną maturę

Jak zgłosić szkołę – www.probnamatura.pl

Zgłoszenia tylko do 20 października

próbną
matura
z „Gazetą” i Operonem

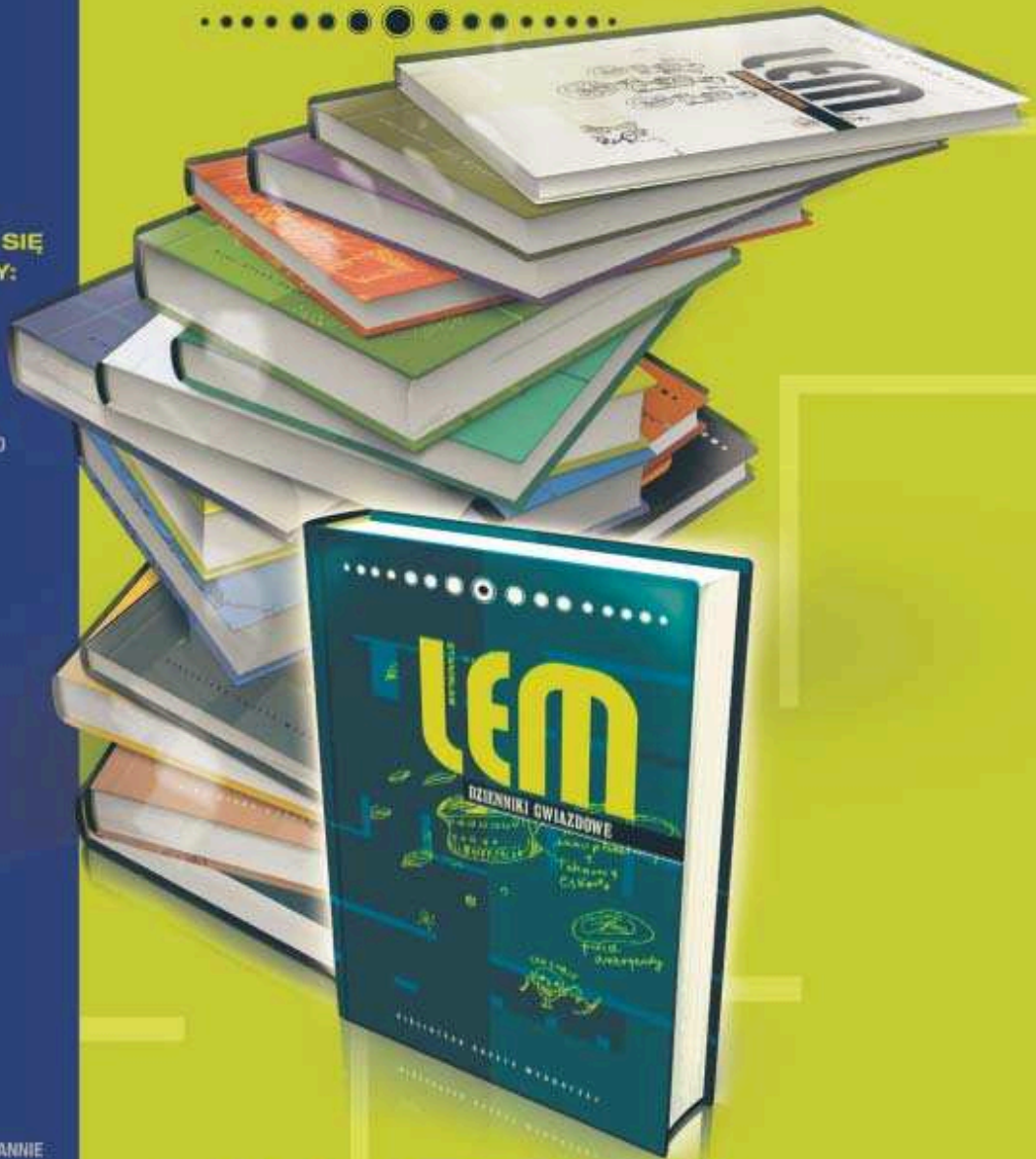
gazeta
WYBORCZA.PL

16-TOMOWA KOLEKCJA DZIEŁ STANISŁAWA LEMA

POLECA
gazeta
WYBORCZA

W KOLEKCJI UKAZĄ SIĘ
NASTĘPUJĄCE TOMY:

- 1 (15 PAŹDZIERNIKA)
DZIENNIKI GWIAZDOWE
- 2 (22 PAŹDZIERNIKA)
KONGRES FUTUROLOGICZNY
OPOWIADANIA LJONA TICHEGO
- 3 (29 PAŹDZIERNIKA)
SOLARIS
- 4 (5 LISTOPADA)
GŁOS PANA
- 5 (12 LISTOPADA)
OPWIEŚCI O PIŁOCIE PIRXIE
- 6 (19 LISTOPADA)
DOSKONAŁA PRÓZNIĄ
- 7 (26 LISTOPADA)
BAJKI ROBOTÓW
- 8 (3 GRUDNIA)
ŚLEDZTWO. KATAR
- 9 (10 GRUDNIA)
SZPITAL PRZEMIENIENIA
- 10 (17 GRUDNIA)
EDEN
- 11 (24 GRUDNIA)
POWRÓT Z GWIAZD
- 12 (31 GRUDNIA)
NIEZWYCIĘŻONY
- 13 (7 STYCZNIA)
PAMIĘTNIK ZNALEZIONY W WANNIE
- 14 (14 STYCZNIA)
WYSOKI ZAMEK
- 15 (21 STYCZNIA)
CYBERIADA
- 16 (28 STYCZNIA)
SKNOCONY KRYMINAL

**OD ŚRODY W SPRZEDAŻY I TOM
„DZIENNIKI GWIAZDOWE” W PROMOCYJNEJ CENIE 9,99 ZŁ.**

a*-tomowa kolekcja!

- **W PIERWSZYM TOMIE SPECJALNE DODATKI:**
 - „Spór między Münchhausenem a Guliwerem” - postowie prof. Jerzego Jarzębskiego
 - „Słownik terminów Lemowskich”, odc. I
 - „Lema nie ma?” - esej Wojciecha Orlińskiego o szalenstwie Philipa Dicka
- **W KOLEJNYCH TOMACH** - o Lemie m.in. Aleksander Wolszczan, Jacek Dukaj, Borys Strugacki, Siergiej Łukjanienko, Michael Kandel

*a = 16

PATRONI MEDIASÓW

Radio 26T

Gazeta.pl

KOLEKCJA DO NABYCIA NA WWW.GAZETA.PL/KOLEKCJE, POD NUMEREM TELEFONU 0 801 130 000 (KOSZT PRZEJAZDU WYKAZAŁO SIĘ W SKŁADZIE) ORAZ W PUNKTACH SPRZEDAŻY PRASY. ZAMÓWIENIA PRZYJMUJE TAKŻE FIRMA PRESS PROMOCJA POD NUMEREM TELEFONU 0 22 825 74 29